

BELGISCHE SENAAAT

BUITENGEWONE ZITTING 1999

7 SEPTEMBER 1999

Vorstel van bijzondere wet tot oprichting van een fonds tot schadeloosstelling van de slachtoffers van de afbraak van weekendverblijven (1)

(Ingediend door de heer Wim Verreycken)

TOELICHTING

Sinds de toewijzing van de beleidsverantwoordelijkheid inzake ruimtelijke ordening worden de gewesten geconfronteerd met de gevolgen van de jarenlange Belgische ruimtelijke wanordening.

Als meest schrijnende voorbeeld geldt de situatie van de weekendverblijven, waarvan de permanente bewoning door de plaatselijke overheden oogluikend werd toegestaan. Een jarenlang gedoogbeleid, ook vanwege de Belgische verantwoordelijken die destijds ruimtelijke ordening beheerden, creëerde een volkomen vals gevoel van legitimiteit en gaf aan de betrokken bewoners na afzienbare tijd de indruk van zekere wettiging van hun bewoning.

Thans stellen we vast dat het Vlaamse Gewest de recreatiegebieden, de natuurgebieden en de landbouwgebieden opnieuw hun oorspronkelijke invulling wil geven, hetgeen evenwel botst met de belangen van de bewoners van weekendverblijven, die er hun vaste woonplaats hebben. Deze beroepen zich bij hun verzet op de oude Belgische mentaliteit, die leerde dat alles wel kon geregeld worden, mits men de juiste politieke vriendschappen koesterde. Zij hoeven hier-

(1) Dit voorstel van bijzondere wet werd reeds in de Senaat ingediend op 7 januari 1998, onder het nummer 1-835/1 - 1997/1998.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION EXTRAORDINAIRE DE 1999

7 SEPTEMBRE 1999

Proposition de loi spéciale créant un fonds d'indemnisation des victimes de la démolition de résidences secondaires (1)

(Déposée par M. Wim Verreycken)

DÉVELOPPEMENTS

Depuis qu'elles se sont vu confier la responsabilité politique en matière d'aménagement du territoire, les régions doivent faire face aux conséquences néfastes de longues années de gestion belge de cette matière.

Le problème des habitations de week-end, dont les pouvoirs locaux ont autorisé sans broncher l'occupation permanente, en est l'exemple le plus navrant. De longues années de politique de tolérance, y compris de la part des responsables belges qui géraient à l'époque l'aménagement du territoire, ont créé un sentiment totalement trompeur de légitimité et ont donné rapidement l'impression aux occupants en question que leur habitation était en quelque sorte légitime.

Nous constatons aujourd'hui que la Région flamande veut rendre aux zones de récréation, aux zones naturelles et aux zones agricoles leur affectation première, ce qui ne sert cependant pas les intérêts des résidents secondaires, qui y ont leur domicile fixe. Dans leur opposition, ceux-ci font appel à la bonne vieille mentalité belge selon laquelle tout pouvait se régler pour peu que l'on ait des amis politiques bien placés. Il leur suffit de penser à cet égard aux trucages

(1) La présente proposition de loi spéciale a déjà été déposée au Sénat le 7 janvier 1998, sous le numéro 1-835/1 - 1997/1998.

voor enkel te denken aan het ophefmakende knip- en plakwerk met de — toen nog Belgische — gewestplannen, waardoor politieke vrienden en geldschietters werden bevoordeeld.

Alhoewel de afbraakopdrachten passen in de actuele consequente visie op ruimtelijke ordening, die ik kan bijtreden, is het volstrekt onaanvaardbaar dat de bewoners — door de schuldige nalatigheid van de Belgische erflaters — veroordeeld worden tot het beleven van menselijke drama's. Zij worden voor een onderkomen naar het OCMW verwezen, terwijl de leningen die zij aangingen om een eigen woonst te betalen (te goeder trouw gelet op het Belgische gedoogbeleid) onverkort blijven lopen.

Vermits de hoofdverantwoordelijkheid voor deze toestanden berust bij de Belgische overheid (waaraan bijvoorbeeld ook de burgemeesters ondergeschikt waren en zijn), is het maar normaal dat ook de financiële gevolgen hiervoor door dezelfde overheid worden gedragen en niet worden afgewenteld op de gewestelijke overheden of, erger nog, op de bewoners die in de waan werden gelaten dat hun verblijf ooit zou worden gelegitimeerd.

Dit voorstel beoogt dan ook een fonds te creëren dat de slachtoffers van de Belgische ruimtelijke wanordering en van het Belgische gedoogbeleid volledig kan schadeloosstellen. Het bewuste fonds wordt in zijn totaliteit gespijsd vanuit de winsten van de Nationale Loterij. De toewijzing van de bedragen ter schadeloosstelling kan echter niet anders gebeuren dan door de gewestelijke overheden. Dit fonds kan immers geen recuperatie-federalisme belichamen, wat zeker het geval zou zijn indien de slachtoffers zich opnieuw tot de oude instellingen zouden moeten richten om enige schadevergoeding te kunnen bekomen.

Trouwens, uit opmerkingen in het Vlaams Parlement bleek reeds dat een onderscheid zal worden gemaakt tussen permanente bewoners in recreatiezones (waarvoor begrip kan worden gevraagd, gezien de gedoogverantwoordelijkheid van de overheden), en mensen die een woning (al dan niet voor permanente bewoning) hebben neergepoot in een natuurgebied, wetend dat zij alle wetten met voeten traden. Deze opmerkingen tonen aan dat federale inmenging volkomen onnodig is om normen te bepalen voor schadeloosstelling.

Met Loterijgelden werd reeds een «Impulsfonds voor het migrantenbeleid» opgericht dat niet ten goede komt aan eigen volksgenoten. Het is dan ook billijk dat het nieuwe fonds minstens dezelfde geldelijke omvang heeft als het Impulsfonds, en dat het eveneens gespijsd wordt met Loterijgelden. Blijkens een antwoord op een parlementaire vraag van 23 december 1997 werd bij ministerieel besluit 202 142 400 frank en aanvullend 50 535 600 frank overgemaakt

retentissants des plans de secteur, — à l'époque toujours belge — et ce dans l'intérêt d'amis politiques et de bailleurs de fonds.

Bien que les ordres de démolition se situent dans le prolongement logique de la politique actuelle d'aménagement du territoire, que j'approuve, il est totalement inacceptable que les habitants soient condamnés — du fait de la négligence coupable des testateurs belges — à vivre des drames humains. On les renvoie au C.P.A.S. pour trouver un logement, alors que les emprunts qu'ils ont contractés pour payer leur propre habitation (de bonne foi étant donné la politique de tolérance menée par la Belgique) continuent de courir intégralement.

Dans la mesure où ce sont les autorités belges (dont les bourgmestres, par exemple, relevaient et relèvent toujours) qui sont responsables au premier chef de cette situation, quoi de plus normal que ce soient ces mêmes autorités qui en supportent les conséquences financières et non les autorités régionales ou, pis encore, les habitants à qui l'on a fait croire que leur résidence serait un jour légitimée.

La présente proposition de loi vise par conséquent à créer un fonds destiné à indemniser totalement les victimes de la mauvaise gestion belge en matière d'aménagement du territoire et de la politique de tolérance menée par la Belgique en la matière. Le fonds en question sera entièrement financé par les bénéfices de la Loterie nationale. Les autorités régionales seront toutefois les seules à pouvoir affecter les montants destinés à l'indemnisation. Ce fonds ne peut, en effet, en aucun cas incarner un fédéralisme de récupération, ce qui ne manquerait pas d'être le cas si les victimes devaient s'adresser aux anciennes institutions pour pouvoir bénéficier d'une quelconque indemnisation.

D'ailleurs, à la suite d'observations formulées au Parlement flamand, il s'avère déjà que l'on fera une distinction entre les personnes habitant de façon permanente dans des zones de récréation (pour lesquelles on peut demander de la compréhension étant donné que les autorités ont fait preuve de tolérance) et celles qui ont implanté leur habitation (permanente ou non) dans une région naturelle au mépris de toutes les lois. Ces remarques montrent qu'il serait superflu que le niveau fédéral intervienne pour fixer des normes d'indemnisation.

L'on a déjà créé, grâce aux subsides de la Loterie nationale, un Fonds d'impulsion à la politique des immigrés qui n'apporte aucun avantage à nos concitoyens. Il serait par conséquent équitable que le nouveau fonds soit financièrement aussi important que le Fonds d'impulsion et qu'il soit également subventionné par la Loterie. Il ressort d'une réponse à une question parlementaire (du 23 décembre 1997) que, par arrêté ministériel, on a alloué un montant de

aan het Centrum voor gelijkheid van kansen en racismebestrijding, dat deze gelden — bestemd voor projecten van het Impulsfonds — «zonder enige vergoeding» mag beheren. Voor het nieuwe fonds kan dan ook geen bezwaar zijn tegen een reservering van minstens 253 miljoen frank.

De Nationale Loterij noch de federale overheden kunnen enige inspraak hebben in de besteding van het fonds. Zij zijn er enkel toe gehouden het totaalbedrag te storten op rekeningen, daartoe aangewezen door de gewestelijke regeringen, waarbij het totaalbedrag verdeeld zal worden over de gewesten volgens de inkomstensleutel van de geldinleg bij de Nationale Loterij. Berekening van deze geldinleg in 1996 toonde aan dat Vlaanderen voor 59% van de inkomsten zorgde, Wallonië voor 30% en Brussel voor 11%. Gezien de anomalie van de driedelige gewestvorming die van de Vlaamse hoofdstad een afzonderlijk gewest maakte, en tevens in het licht van de ministeriële opmerking dat vele pendelaars hun gokcenten inzetten in Brussel (waarbij vaststaat dat het overgrote deel der pendelaars Vlaming is), is het aangewezen om het Brusselse deel toe te wijzen aan Vlaanderen. Het fenomeen van de weekendhuisjes is trouwens helemaal geen Brussels fenomeen, en de toewijzing van gelden aan Brussel zou dan ook volkomen onbegrijpelijk zijn.

Het fonds van 253 miljoen frank, zal opgedeeld worden in 177 100 000 frank die naar een Vlaamse rekening zullen gaan, en 75 900 000 frank naar een Waalse rekening. Vermits, door de inzet van de gewestelijke overheden, de problematiek van de weekendhuizen binnen afzienbare tijd voorbij zal zijn, is het aangewezen het fonds jaarlijks te spijzen tot aan de voorziene hoogte voor een periode van tien jaar, waarna het fonds kan uitdoven.

De volledige invulling van de toewijzingsmodaliteiten aan slachtoffers wordt overgelaten aan de gewestelijke overheden, die voor hun beleid terzake enkel onderworpen zijn aan de controle van het Rekenhof.

Toelichting bij de artikelen

Artikel 2

Het is aangewezen om enkel de oprichting van een fonds tot schadeloosstelling van de slachtoffers van de afbraak van weekendverblijven in te schrijven. Een verdere invulling van de modaliteiten waaraan de vragende slachtoffers moeten voldoen, zou de federale bevoegdheden overschrijden, en zou tevens de exclusieve bevoegdheden van de gewesten inzake ruimtelijke ordening — en de schadevergoedingen die

202 142 400 francs et un montant complémentaire de 50 535 600 francs au Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme, qui peut gérer ces fonds destinés à la réalisation de projets du Fonds d'impulsion — «sans indemnisation quelconque». Il ne devrait donc y avoir aucune objection à ce que l'on réserve, en faveur du nouveau fonds, une dotation d'au moins 253 millions de francs.

Ni la Loterie nationale ni les autorités fédérales ne pourront participer, de quelque manière que ce soit, à la gestion du fonds. Leur seule obligation sera de verser la totalité de la somme sur des comptes que leur auront indiqués les gouvernements régionaux à cet effet, ce montant total étant réparti entre les régions selon la clé de répartition des mises à la Loterie nationale. Le calcul de ces mises pour 1996 a montré que les recettes provenaient à raison de 59% de Flandre, de 30% de Wallonie et de 11% de Bruxelles. En raison de l'anomalie que constitue la subdivision en trois régions, faisant de la capitale de la Flandre une région distincte, et considérant la remarque du ministre selon laquelle nombre d'acteurs déposent leur mise à Bruxelles (il est établi que la grande majorité des navetteurs sont flamands), il convient d'allouer la part bruxelloise à la Flandre. Le phénomène des maisons de week-end n'est d'ailleurs en aucun cas un phénomène bruxellois et il serait par conséquent tout à fait incompréhensible que l'on verse ces fonds à Bruxelles.

Le fonds de 253 millions de francs comprendra un montant de 177 100 000 francs qui seront versés sur un compte flamand et un montant de 75 900 000 francs qui seront versés sur un compte wallon. Comme le problème des maisons de week-end ne sera plus qu'un mauvais souvenir d'ici peu grâce à l'effort des autorités régionales, il est opportun d'alimenter ce fonds annuellement jusqu'au niveau prévu pendant une période de dix ans, après quoi on pourra le supprimer.

Les autorités régionales fixeront toutes les modalités d'octroi des fonds aux victimes et leur gestion en la matière ne sera soumise qu'au seul contrôle de la Cour des comptes.

Commentaire des articles

Article 2

Il est préférable de se borner à prévoir la création d'un Fonds d'indemnisation des victimes de la démolition de résidences secondaires. Préciser plus avant les modalités à remplir par les victimes qui demandent à être indemnisées excéderait les compétences fédérales et viderait également de leur substance les compétences exclusives des régions en matière d'aménagement du territoire — et les indemnités

er het mogelijk gevolg van zijn — uithollen. Immers, het omschrijven van de modaliteiten door de federale overheid zou een inmenging betekenen in de wijze waarop slachtoffers worden beoordeeld door de verantwoordelijke — gewestelijke — overheden.

De Nationale Loterij en de minister van Financiën misbruiken vandaag reeds de gokwinsten om een culturele en sportsubsidiëringpolitiek te volgen die de exclusieve bevoegdheden van de gewesten ondergraaft. Wanneer dit fonds deze verwerpelijke inmengingsdrang nog eens zou versterken, zou dit voorstel het gestelde doel volkomen voorbij schieten.

Artikel 3

De federale overheid mengde zich in de migrantenproblematiek, door een Impulsfonds voor het migrantenbeleid op te richten. Het bedrag van dit Impulsfonds wordt in dit artikel als norm genomen voor het nieuwe fonds. Waar evenwel de rente-opbrengsten van het Impulsfonds worden weggeschonken aan het Centrum van Pater Leman, wordt bij dit nieuwe fonds een dergelijke lucratieve omweg vermeden. De bewuste bedragen worden immers rechtstreeks gestort op rekeningen waarop het Rekenhof en de gewestelijke volksvertegenwoordiging wel toezicht kunnen uitoefenen.

Artikel 4

Aan te nemen is dat de menselijke problematiek, gekoppeld aan de afbraak van weekendverblijven, zal uitdoven. Het voorgestelde fonds zal dan eveneens uitdovend moeten zijn. Daarom wordt in dit artikel een tijdsduur van tien jaar vooropgesteld, waarna het saldo van het fonds zal toegewezen worden aan de gewestelijke ministeries voor ruimtelijke ordening.

Wim VERREYCKEN

*
* *

VOORSTEL VAN BIJZONDERE WET

Artikel 1

Deze bijzondere wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

qui pourraient en résulter. En effet, la définition des modalités par les autorités fédérales constituerait une immixtion dans la méthode appliquée par les autorités — régionales — compétentes pour déterminer si une personne est ou non victime.

La Loterie nationale et le ministre des Finances font aujourd'hui déjà un usage abusif des bénéfices des jeux en menant une politique de subventionnement de la culture et des sports qui sape les compétences exclusives des régions. Si ce fonds devait venir renforcer cette soif blâmable d'immixtion, la présente proposition manquerait totalement son objectif.

Article 3

Le pouvoir fédéral s'est ingéré dans le problème des immigrés en créant un Fonds d'impulsion à la politique des immigrés. Dans le présent article, la dotation de ce Fonds d'impulsion sert de norme pour le nouveau fonds. Cependant, alors que le fruit des intérêts du Fonds d'impulsion est offert au «Centre du père Leman» (Centre pour la lutte contre le racisme), la présente proposition de loi évite un tel détour lucratif dans le cadre du nouveau fonds. Les montants en question sont en effet versés directement sur des comptes qui pourront être contrôlés par la Cour des comptes et par le Parlement régional.

Article 4

Il est permis de supposer que le problème humain qui est lié à la démolition de maisons de week-end finira par disparaître. Le fonds que l'on propose de créer devra par conséquent lui aussi disparaître. Le présent article propose dès lors une durée de dix ans, au terme de laquelle le solde du fonds sera affecté aux ministères régionaux chargés de l'aménagement du territoire.

*
* *

PROPOSITION DE LOI SPÉCIALE

Article premier

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

Een fonds wordt opgericht, tot schadeloosstelling van slachtoffers van de afbraak van weekendverblijven, dat volledig door de winsten van de Nationale Loterij gespijsd wordt.

Art. 3

Op 1 januari 2000 reserveert de Nationale Loterij een bedrag van 253 miljoen frank voor het fonds. Dit bedrag wordt verdeeld in 70% voor Vlaanderen en 30% voor Wallonië, en onmiddellijk gestort op de rekeningen die daartoe door de respectieve gewestelijke overheden worden geopend.

Art. 4

Jaarlijks op 1 juni en dit tot 31 december 2009, worden de betrokken rekeningen aangevuld tot het oorspronkelijke fondsbedrag opnieuw bereikt is. Na afsluiting van de rekeningen voor het jaar 2009, wordt het saldo van de fondsrekeningen overgedragen aan de gewestelijke ministeries voor ruimtelijke ordening van Vlaanderen en Wallonië.

Wim VERREYCKEN.

Art. 2

Il est créé un Fonds d'indemnisation des victimes de la démolition de résidences secondaires, qui est entièrement alimenté par les bénéfices de la Loterie nationale.

Art. 3

Le 1er janvier 2000, la Loterie nationale réservera un montant de 253 millions de francs pour le fonds. Ce montant sera versé immédiatement, à raison de 70% pour la Flandre et 30% pour la Wallonie, sur des comptes ouverts à cet effet par les autorités régionales respectives.

Art. 4

Le 1er juin de chaque année, et ce jusqu'au 31 décembre 2009, les comptes en question seront approvisionnés jusqu'à concurrence du montant initial du fonds. Après la clôture des comptes pour l'année 2009, le solde des comptes du fonds sera affecté aux ministères régionaux flamand et wallon chargés de l'aménagement du territoire.